

MALTA

QORTI TA' L-APPELL

S.T.O. PRIM IMHALLEF

SILVIO CAMILLERI

ONOR. IMHALLEF

GIANNINO CARUANA DEMAJO

ONOR. IMHALLEF

NOEL CUSCHIERI

Seduta ta' l-24 ta' April, 2015

Appell Civili Numru. 396/2008/1

Bank of Valletta p.l.c (C 2833)

v.

Anthony u Josephine mizzewgin Ciantar

Preliminari

1. Dan hu appell magmul mill-Bank attur minn sentenza preliminari moghtija minn din il-Qorti fis-26 ta' Jannar 2011 li permezz tagħha dik il-Qorti laqghet l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti, u cahdet it-talbiet attrici, bl-ispejjez kontra l-attur.

2. L-ewwel eccezzjoni taqra hekk:

“Illi l-garanzija li taw il-konvenuti skadiet u ma fadallhiex effett, una volta l-bank attur fis-27 ta' Dicembru 2007 unilateralment iddecieda li jtellef il-beneficju taz-zmien lid-debitur u lill-konvenuti, u ai termini tal-Artikolu 1963 tal-Kap.16 ma pprocediex kontra d-debitur u/jew kontra l-konvenut fit-terminu tax-xaharejn infraskritti mill-ligi.”

II-Fatti

3. Permezz ta' zewg kuntratti fl-atti tan-Nutar Dottor Patrick Critien pubblikati fit-30 ta' April 1999, il-Bank silef lill-kumpanija Toys 'N Kids Limited is-somma ta' mitejn elf Lira Maltin (Lm200,000), kif ukoll ta lill-istess kumpanija *overdraft facility* sal-ammont ta' hamsin elf Lira Maltija (Lm50,000).

4. Fl-istess data l-konvenuti ffirma skrittura privata li permezz tagħha huma dahlu garanti personalment u solidarjament mal-imsemmija kumpanija fl-ammont mhux in eccess ta' mitejn u hamsin elf Lira Maltija (Lm250,000) ghall-adempiment tal-obbligi tal-kumpanija naxxenti mill-istess kuntratti fuq imsemmija. Sussegwentement fl-24 ta' Mejju 2000, permezz ta' skrittura privata ohra l-istess konvenuti regħgu dahħlu garanti solidali u personalment ghall-obbligi tal-kumpanija fl-ammont mhux in eccess ta' hmistax-il elf Lira Maltija (Lm15,000).

5. Fiz-zewg kuntratti pubblikati fit-30 ta' April 1999 hemm imnizzel hekk:

"The hypothecary guarantees given by the surties on this deed are in addition to the guarantees and conditions mentioned in the bank's printed form signed or which at a future date may be signed by the surties."

6. Fiz-zewg skritturi privati rigwardanti l-garanzija personali tal-partijiet, fiz-zewg skritturi hemm stipulat hekk:

"I/we hereby dispense the Bank from the obligation of proceeding against the Principal within the time limits established by Section 1963 of the Civil Code [Chapter 16] and I/we declare that I/we shall remain bound by this guarantee, notwithstanding the provisions of the said section 1963, even if the Bank fails to proceed judicially against the Principal or having commenced judicial proceedings fails to prosecute same."¹

---

¹ Klawsola 4

7. Mill-provi jirrizulta wkoll li qabel ma ffirmaw l-iskritturi fuq indikati, il-Bank baghat lill-partijiet għand in-nutar tagħhom Dottor Patrick Critien li f'kull wahda miz-zewg skritturi nizzel hekk:

"I confirm that I have explained to Mr. & Mrs A Ciantar the contents and implications involved in signing this form of guarantee and which they have understood. I confirm that they are signing out of their own free will."

8. Il-Bank attur permezz ta' ittra ufficjali mibghuta fis-27 ta' Dicembru 2007 interPELLA lill-konvenuti personalment sabiex ihallsu l-bilanc tad-dejn dovut lill-Bank mill-kumpanija, izda l-konvenuti jsostnu li peress li l-kawza giet istitwita fit-18 ta' April 2008, u cioe` ferm wara li ghaddew xaharejn mill-interpellazzjoni, allura l-azzjoni ma setghetx titressaq kontra tagħhom personalment bhala garanti, u dan skont id-dispost tal-Artikolu 1963 tal-Kap.16.

L-Appell

9. Il-Bank attur hassu aggravat mid-decizjoni tal-ewwel Qorti u għalhekk, għar-ragunijiet minnu mfissra fir-rikors tieghu, qed jitlob li din il-Qorti tirrevoka s-sentenza appellata u tirrimanda l-inkartament lill-ewwel Qorti sabiex dik il-Qorti tkompli bil-prosegwiment tal-kawza billi tiehu konjizzjoni tal-eccezjonijiet u tilqa' t-talbiet tal-attur; bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-konvenuti.

10. L-aggravji principali huma tnejn: [1] li l-ewwel Qorti wasslet ghall-konkluzjoni zbaljata dwar it-tifsira legali tal-artikolu precitat; u [2] li l-Artikolu 1963 tal-Kap.16 li fuqu l-ewwel Qorti bbazat is-sentenza tagħha huwa inapplikabbli għal-kaz odjern.

11. Min-naha tagħhom il-konvenuti, għar-ragunijiet minnhom esposti fir-risposta tagħhom, qed jitkolbu li l-appell tal-Bank attur jigi michud, u s-sentenza appellata tigi konfermata fl-intier tagħha, bl-ispejjez kontra l-attur.

L-Aggravji

L-ewwel aggravju

12. Dan hu fis-sens li f'dan il-kaz ma jikkonfigurawx ir-rekwiziti ghall-applikazzjoni tal-Artikolu 1963 fuq indikat, peress li, kif ritenut mill-gurisprudenza lokali kif ukoll fid-duttrina, il-limitazzjoni fiz-zmien tal-garanzija ghall-istess perjodu moghti lid-debitur principali trid tkun “espressament u pozittivament” dikjarata fil-kuntratt, u għalhekk iz-zewg termini jridu jigu espressi separatament.

13. Min-naha taghhom il-konvenuti jghidu li mill-gurisprudena lokali l-insenjament tal-qrati tagħna kien car:

“Illi sabiex jaapplika l-artikolu 1963 irid ikun irrifjutabbi li z-zmien għall-garanti sabiex jonora l-obbligu tieghu skada. Illi ma jirrizultax li xi wieħed mill-kazijiet huwa identiku għal dak li għandha quddiemha din l-Onorabbli Qorti – ma jirrizultax li f’xi kaz citat, il-kreditur tellef il-beneficju taz-zmien lill-garanti, bagħaq ittra ufficjali f’dan is-sens, u l-artikolu 1963 gie invokat f’retroxena simili ...”

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

14. Illi kif ritenu fil-gurisprudenza nostrana, l-applikazzjoni tal-Artikolu 1963 għandu bhala presuppost dak li l-garanti jkun iddikjara espressament li hu qiegħed jillimita l-garanzija tieghu ghaz-zmienakk ordinar. Dawn it-termini, kemm dak akkordat lid-debitur kif ukoll dak stabbilit mill-garanti, huma differenti u ma jistghux jigu konfuzi f’xulxin.

15. Fil-kaz **Aristide Parthenis v. Walter Trapani** mogħtija fit-13 ta' Marzu 1905² din il-Qorti osservat li:

“Che l’ipotesi dell’artikolo 1731 dell’Ordinanza No.1808 [illum l-artikolu 1963 tal-Kap.16] e’ che il fideiussore abbia limitato la sua fideiussione allo stesso termine che fuq accordato al debitore principali: che, cioè con una clausola apposita e distinta da quella che stabilisce il termine per l’adempimento della obbligazione principali, egli abbia fissato la durata della obbligazione da lui

---

² Vol.XIXA.pga.79

*contratta. Se cio' manca, la sola scadenza del termine accordato al debitore principale, non impedisce al creditore di rivolgersi contro il-fideiussore.*³

16. L-awtur taljan Francesco Ricci⁴ jikkummenta hekk fuq I-Artikolu 1931 tal-Kodici Civili⁵ taljan, liema artikolu hu identiku ghall-Artikolu 1963 fuq citat:

"Essendo i due termini diversi la fissazione del termine per l'adempimento dell'obbligazione non importa che allo stesso termine sia limitata la durata dell'obbligazione assunta del fideiussore, ove il contratto taccia su cio'..... [S]e costui [il garanti] avesse voluto limitare la sua obbligazione allo stesso termine fissato per il pagamento, avrebbe voluto dichiararlo; non avendo fatto, non puo' confondere il termine stipulato con quello che non si e' stipulato, e fare due termini distinti uno solo. Questa dichiarazione deve risultare dal contratto di fideiussione in modo indubbio.....con la dichiarazione espressa di essere l'obbligazione ristretta a quel suo tempo, e non altro, per modo che, scorso esso, il fideiussore resta liberato"

17. Fil-meritu I-Qorti tosserva li tali dikjarazzjoni espressa hija mankanti kemm fil-kuntratti ta' self u tal-overdraft, kif ukoll fl-iskritturi tal-garanzija.

18. Fil-kuntratt ta' self datat 30 ta' April 1999, il-parti relattiva ghal garanti taqra hekk:

"The Bank reserves the right to lay down such conditions as it considers necessary for the repayment of the loan over a period not exceeding 20 years for any extension thereof, which conditions have been and/or shall be notified in writing to the Company and/or sureties. The Bank, the Company and the sureties agree that if any one of the conditions listed in the Schedule annexed

³ Ara kazistika hemm citata.

⁴ Corso Teorico – Pratico Diritto Civile Vol.IX – par.386

⁵ Codice Civile Del Regno D'Italia [1865]

Kopja Informali ta' Sentenza

hereto marked A which forms an integral part of this deed, occurs, then or at any time thereafter the bank may, by notice in writing to the Company' sureties declare the loan to be immediately due and payable, whereupon it shall become so due and payable together with the accrued interest hereon and any other amounts then payable under this deed."

19. Il-kuntratt tal-overdraft fil-parti relevanti tieghu jaqra hekk:

"The engagements of the Company and the sureties on this deed are and shall be continuing ones and shall remain in force for all the time that the company shall have an account or accounts⁶ with the Bank at any of its branches and sub-branches, and until the aforesaid hypothecs are cancelled, notwithstanding that such account or accounts shall have been in credit or dormant for any length of time."

20. Fiz-iskritturi privati hemm imnizzel hekk:

"This Guarantee is to be a continuing security for the whole amount now due or owing to you.....by the Principal."

21. Mill-premess jirrizulta manifest li l-konvenuti, bhala garanti, naqsu milli jillimitaw espressament il-garanzija moghtija minnhom ghaz-zmienakkordat lid-debitur principali, u ghalhekk jirrizulta mankanti wiehed mir-rekwiziti ghall-applikazzjoni tal-Artikolu 1963. Id-dikjarazzjoni da parti tal-garanti li jibqghu marbutin sakemm jithallas id-debitu dovut mill-kumpanija, jimmilita proprju kontra dak li hu rikjest mill-artikolu precitat, u cioe` dikjarazzjoni expressa ta' limitazzjoni tal-garanzija ghall-istess zmien moghti lid-debitur principali.

---

⁶ Sottolinear ta' din il-Qorti

22. Ghal dawn ir-ragunijiet din il-Qorti ma tistax taqbel mal-ewwel Qorti fl-osservazzjoni tagħha:

“.....li mill-kuntratti jirrizulta li l-konvenuti obbligaw ruhhom solidalment mas-socjeta’ imsemmija fir-rikors ghall-hlas lura tal-flus mislu u kif soltu jsir, il-Banka attrici rriservat id-dritt li titlob il-hlas lura. Għalhekk⁷ m’ hemmx kwistjoni illi t-terminu li ghalihom kien l-istess.”

23. Dan qed jingħad ghax la fil-kuntratt tas-self u wisq anqas fil-kunrat tal-*overdraft* ma hemm dikjarazzjoni da parti tal-garanti li huma kienu qed jillimitaw il-garanzija tagħhom ghall-istess perjodu mogħti lid-debitur principali. Terga’ li fil-kuntratt tal-*overdraft* din il-mankanza hija aktar manifesta tenut kont li l-unika limitazzjoni imposta f’dan il-kuntratt tirriferi biss ghall-ammont li jista’ jigi migħġid mid-debitur.

24. Għaldaqstant dan l-aggravju huwa fondat u qed jigi milqugh. Għalhekk mhux il-kaz li din il-Qorti tikkunsidra ulterjorment l-aggravju l-iehor.

Decide

---

⁷ Sottolinear ta’ din il-Qorti

Kopja Informali ta' Sentenza

Għar-ragunijiet premessi, tilqa' l-appell u tirrevoka s-sentenza appellata billi tħichad l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti, u tordna li l-atti jigu rimandati lill-ewwel Qorti ghall-prosegwiment tal-kawza.

L-ispejjez tal-ewwel istanza għandhom ikunu bla taxxa, filwaqt li dawk tal-appell għandhom ikunu a karigu tal-konvenuti.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----